

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 20 **KULTURA IN AVDIOVIZUALNA POLITIKA**

Republika Slovenija sprejema pravni red Skupnosti za področje 20. Kultura in avdiovizualna politika, vendar zahteva prehodno obdobje dveh let od dneva vključitve v Evropsko Unijo za uveljavitev kvot evropskih del in del neodvisnih producentov v RTV programih na avdio-vizualnem področju.

Pravni red Skupnosti in zakonodaja Republike Slovenije na področju kultura in avdiovizualna politika sta sedaj le deloma usklajeni. Potrebne uskladitve z Direktivo 89/552/EGS in Direktivo 97/36/ES bo Republika Slovenija opravila s sprejemom in uveljavitvijo sprememb in dopolnitev zakona o javnih glasilih in zakona o RTV Slovenija do leta 2000.

Republika Slovenija si pridržuje pravico, da bo nekatera vprašanja, ki sicer po vsebini spadajo v področje kulture, pa jih formalno ne ureja pravni red Skupnosti, vsebovan v tem področju, odprla v ustreznih drugih področjih (npr.: prost pretok storitev s področja kulture, pravica ustanavljanja na področju kulture, prost pretok predmetov kulturne dediščine).

Republika Slovenija ugotavlja, da bo v skladu z obstoječo pravno ureditvijo Skupnosti ob vstopu v Skupnost slovenski jezik postal eden od uradnih jezikov Evropske unije. Republika Slovenija pričakuje enakopravno obravnavo slovenskega jezika v družbi drugih uradnih jezikov Evropske unije, še zlasti pa obojestransko skrb za nadaljnji razvoj slovenskega jezika znotraj kulturne produkcije.

UTEMELJITEV

Pri pripravi nove zakonodaje, ki bo usklajena z zakonodajo Skupnosti je Republika Slovenija ugotovila, da ne bo problemov pri izvajanju te zakonodaje, razen pri določilih

za kvote, kjer Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje dveh let od dejanskega dneva vključitve v Evropsko unijo.

Zlasti v programih zasebnih televizij prevladujejo neevropski programi, zato bo uzakonitev omenjene kvote pomembno posegla v programsko politiko televizij. Zaradi ekonomske nerazvitosti neodvisnega producerskega sektorja v Sloveniji bo uresničevanje njihovih kvot zahtevalo tudi uvedbo posebnih spodbujevalnih ukrepov za razvoj tega segmenta.

Zatečeno stanje na tem področju takšno, da bo normativno prilagajanje kriterijem terjalo hkratno strukturno prilagoditev, kar pa pomeni obsežne posege vanj. Neodvisni producerskih sektor se je pričel oblikovati šele v zadnjih letih kot pojav tipsko raznorodnih pravnih subjektov, ki so mnogo bolj kot ekonomskemu sledili ustvarjalnemu interesu njihovih ustanoviteljev in lastnikov. Neglede na njihov trenutni pravni status so praviloma ekonomsko šibki ter s tem omejeni pri svojih produkcijskih načrtih z odvisnostjo od javnih sredstev ter naročil predvsem javne TV, saj se zasebne TV v manjšem delu odločajo za uvrščanje produkcijske neodvisnih producentov v svoje programe ker v njih prevladuje cenejša in za ciljno populacijo teh TV atraktivnejša neevropska produkcija. Krepitev ekonomske razvitosti in s tem konkurenčnosti tega sektorja bo tudi ob uvedbi posebnih spodbujevalnih ukrepov postopen proces, ki bo bistveno sodoločen tudi od specifičnih okoliščin, v katerih deluje. Ob kratkem obdobju delovanja zasebnih TV in splošnem gospodarskem položaju v državi, ki objektivno otežujeta povečanje obsega produkcije tega sektorja ter njeno propulzivnejše uveljavljanje v TV programih, bosta potek strukturne prilagoditve sodoločala tudi omenjen trg zasebnega kapitala in omejeno jezikovno področje, ki mu je tovrstna produkcija namenjena.

Po vsebini je problematika kulture in avdiovizualne

politike mnogo širša od problematike, ki jo zajema pravni red Skupnosti, vsebovan v področju Kultura in avdiovizualna politika. Za Slovenijo so vsebinsko najbolj pomembna vprašanja vezana na uporabo slovenskega jezika v kulturni produkciji in varovanja kulturne dediščine.

Ena izmed ključnih opredelitev Republike Slovenije na področju kulture je, da postane z dnem pridružitve slovenščina eden od uradnih jezikov Evropske unije v skladu z načeli ohranjanja kulturne identitete, enakopravnosti evropskih kultur, kulturne avtonomije narodov ter načela enakopravnosti držav članic. V obdobju pred osamosvojitvijo je slovenščina v skupini jezikov drugih narodov tedanje Jugoslavije uživala formalno enakopraven položaj. Z vstopom Republike Slovenije v Evropsko unijo se položaj slovenščine – v primerjavi z doseženim zgodovinskim stanjem v polpreteklem obdobju – ne bi smel poslabšati.

222 Produkcija, distribucija in posredovanje kulturnih dobrin v slovenskem jeziku je v primerjavi z razmerami v državah članicah Evropske unije slabo razvita in odvisna predvsem od proračunskih sredstev. Po vključitvi v Evropsko unijo se bo Slovenija soočila še z dodatno tujo konkurenco, kar lahko bistveno zmanjša kvaliteto in kvantiteto uporabe slovenskega jezika na kulturnem področju. Zato Republika Slovenija pričakuje, da se bo v okviru pogajanj na drugih področjih problematika prostega pretoka storitev v kulturi, pravica do ustanavljanja na področju kulture in prostega pretoka predmetov kulturne dediščine uredila na način, ki zagotavlja ohranitev slovenske kulturne identitete po vstopu v Evropsko unijo.

Ljubljana, 10. septembra 1998